

POSUDEK VEDOUcíHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta/diplomantky:	Ondřej Kluz
Téma práce:	Zhroucený stát
Rozsah práce:	135 550 znaků včetně mezer
Datum odevzdání práce:	24.9.2024

1. Aktuálnost (novost) tématu

Ondřej Kluz si jako téma své diplomové práce vybral problematiku tzv. zhrouceného či selhavšího státu (*failed state*), která se opět dostala do pozornosti širšího akademického i praktického zkoumání v poslední dekádě minulého století. Od té doby na dané téma vznikla celá řada odborných studií, přinášejících rozmanité klasifikace zkoumaného fenoménu, a stejně tak i řada žebříčků „křehkosti“ států (*state fragility*), které byly a jsou využívány mimo jiné pro rozhodování relevantních aktérů o vhodné strategii zahraniční politiky, o podmínkách mezinárodní humanitární pomoci, o investicích či přímo mezinárodních intervencích. Jelikož se naše státovědná ani ústavněprávní nauka pohříchu tématem příliš nezabývá, ale v globálním (a globalizovaném) měřítku se jedná o velmi živý problém v mnoha částech světa, považuji téma za aktuální. Jeho aktuálnost se projevuje nejen v kontextu debat o vyrovnávání se s pozůstatky kolonialismu, protože velká část států, u nichž se znaky velké nestability projevují, jsou bývalé kolonie, ale i z toho důvodu, že poznatky o vývoji, který může vést k vnitřnímu rozvratu státu, jsou poučné a varující i pro státy, které bývají považovány za stabilní.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma je náročné zejména v podchycení různorodých klasifikací tzv. zhroucených států (resp. států vykazujících různý stupeň křehkosti) a v kritériích, na které se klasifikace a příslušné žebříčky zaměřují. „Zmatečnost pojmosloví“, slovy autora diplomové práce (str. 2), je notoricky problematickým bodem studovaného tématu. Autor se tak musel seznámit se značným množstvím relevantní literatury, vybrat její vhodné reprezentanty a s nimi dále pracovat. Zároveň na příkladu Somálska a Sierry Leone ukázal možné různé trajektorie zhroucení, případně cesty z něho zpět. K „abstraktní“ úrovni analýzy tak přidal i empirickou část zkoumaného jevu, dále podpořenou aktuální problematikou na Haiti v závěru práce. Autor se také zabýval otázkou metodologie sestavování vlivných žebříčků zhroucených států a podrobněji rozebral zejména tzv. Fragile States Index, přičemž poukázal na problematičnost objektivního posouzení jednotlivých hledisek, podle kterých se posuzují státy od nejvíce po nejméně křehké. Pokusil se to demonstrovat na příkladu Slovenska, tedy opět použil konkrétní příklad k tomu, aby podpořil svůj obecný názor (Slovensko samozřejmě nepatří – z hlediska Fragile States Indexu – k typickým křehkým státům, nicméně vzhledem k větší obeznámenosti se slovenskými reáliemi považoval autor za rozumné ukázat právě na něm určitá rizika posuzování vybraných indikátorů, podle kterých se státy v rámci indexu řadí).

3. Formální a systematické členění práce

Práce je členěna celkem na 8 věcných částí; na Úvod (kap. 1) navazují kapitoly Pojem a funkce státu (kap. 2), Stavby státu (kap. 3, v níž autor komponuje pojem zhrouceného státu do širšího rámce taxonomie států), Zhroucené státy (kap. 4), Indikátory a určování stavu států (kap. 5), Prevence, obnova (kap. 6), Case study: Haiti (kap. 7) a Závěr (kap. 8). Tato systematika sleduje logickou úvahu autora – od pojmu státu a základní rozvahy ohledně jeho funkcí přejít k přehledové

taxonomii stavu států a následně k samotné problematice zhroucených států, resp. křehkých států, kterou analyzuje hlouběji.

4. Vyjádření k práci

Ondřej Kluz si jako cíl práce vytýčil analyzovat „problematiku zhroucených států, prozkoumat velmi zmatečné pojmosloví v této problematice a přijít s jednotným systémem pojmů“ (vhodným pro vlastní diplomovou práci). V rámci toho chtěl „analyzovat proces hroucení států a popsat indikátory, na základě kterých je možné včas odhalit riziko budoucí závažné krize státnosti a případného zhroucení státu“ (str. 2). Nadto si za cíl uložit popsat i některé způsoby prevence hroucení státu. S vědomím toho, jak komplikované je samotné vypořádání se s používanou a dosti nepřehlednou terminologií „hroucení“ států, se domnívám, že svůj cíl – v míře požadavků kladených na diplomovou práci – diplomant naplnil. V rozsahu diplomové práce (pro informaci: její rozsah se blíží meznímu „standardnímu“ rozsahu dle Pravidel organizace studia v poslední účinné verzi) oceňuji, že diplomant alespoň stručně nastínil potřebu ukotvit zkoumanou problematiku širěji do pojmu státu a jeho funkcí a zároveň se pokusil aplikovat obecné poznatky na konkrétních živých státech a případně poukázat na nedostatky kritérií, podle kterých se různé stavy „hroucení“ státu posuzují.

Možná se jako problematičtější jeví jeho pokus zpochybnit objektivní validitu kritérií v rámci Failed States Index na příkladu Slovenska, ale ačkoliv se do výsledku „netrefil“ a oproti jeho predikci naopak Slovensko v žebříčku za rok 2024 získalo lepší skóre stability než v minulém roce (což samo o sobě může vést k zajímavé diskusi), myslím, že jeho úsudek v tom smyslu, že „převádět reálné situace a události do číselné škály 1-10“ (str. 35) je inherentně obtížné a jen s pochybnostmi směrodatelné, je platný.¹ Autor se též mohl mnohem podrobněji zabývat mezinárodněpolitickými a mezinárodněprávními souvislostmi problematiky „hroucení“ státu, ale vzhledem k primárnímu cíli práce se dané látky zhostil alespoň stručně.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	V pořádku.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	V pořádku. Autor pracoval se značným množstvím převážně zahraniční literatury.
Logická stavba práce	V pořádku.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Formální nakládání se zdroji bohužel v určitých ohledech neodpovídá předepsanému citačnímu standardu dle normy ISO 690 dle opatření děkana č. 17/2017 ve znění účinném ke dni odevzdání diplomové práce. Na několika místech chybí odkazy na konkrétní stránky citovaného díla.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	V pořádku.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Přehlednost práce je složitěji uchopitelná, ale ne nadměrně.
Jazyková a stylistická úroveň	V pořádku.

¹ Viz Fragile States Index, <https://fragilestatesindex.org/global-data/> (poslední přístup 27.10.2024).

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Otázky k možné debatě při obhajobě:

Jakým způsobem mohou nevládní organizace a občanská společnost přispět k prevenci „hroucení“ státu a k pomoci jeho obnově? A jakou roli mohou mít sousední státy nebo velmoci?

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Doporučuji.
Navržený klasifikační stupeň	Velmi dobře.

V Praze dne 27.10.2024

Miluše Kindlová
vedoucí diplomové práce